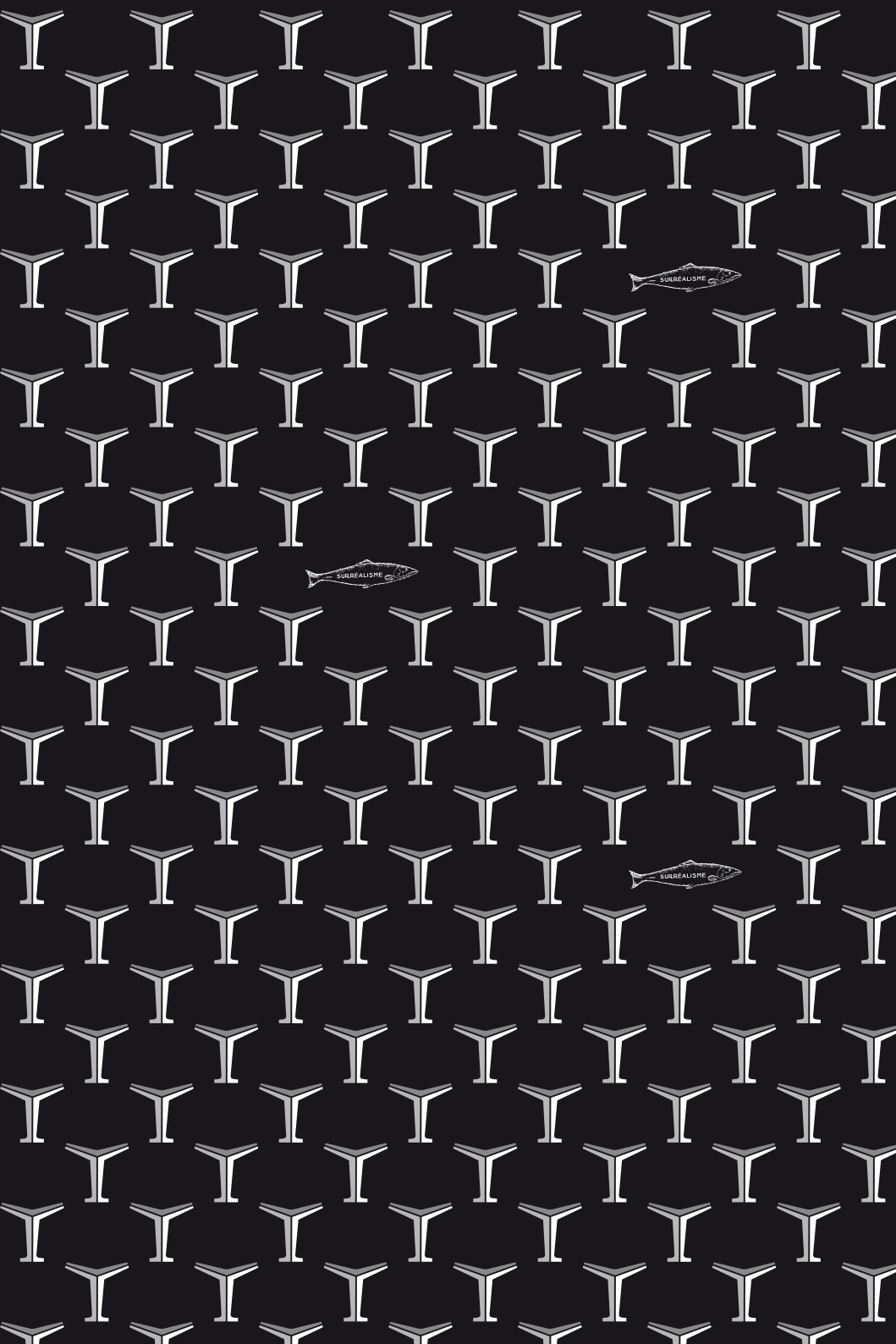

Entre les cendres
del migdia Anna Pascual

et je sais qu'aucun vers

TRÍPODE

Entre les cendres
del migdia

Anna Pascual

Editorial Trípole

TRÍPODE

Amb el suport de:

Entre les cendres del migdia

Primera edició: febrer de 2019

© Anna Pascual

© D'aquesta edició: Pilar Blasco Prim. Editorial Trípod.

Carrer Deu i Mata 70-72- 08029 Barcelona.

www.tripode.cat

Imatge de la coberta inspirada en una obra d'Eugènia Mestre.

Disseny i maquetació: Elma Presas

Imprès a Romanyà Valls

ISBN: 978-84-948816-6-4

Dipòsit legal: B 1944-2019

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot realitzar amb el permís dels seus titulars, a part de les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO si necessiteu fotocopiar-ne o escanejar-ne fragments.

*Essayez, si vous le pouvez, d'arrêter un homme
qui voyage avec son suicide à la boutonnière.*

Jacques Rigaut

1

El temps transcorria entre turistes, carretons i equipatges. Feia vint minuts que observava amb impaciència el rellotge que presidia la sala de l'aeroport Charles de Gaulle, sense que això aconseguís frenar l'avenç de la minutera. Dret, amb les mànigues arromangades i els braços plegats, tot el seu neguit es concentrava a la xiruca esquerra, que colpejava de manera intermitent el terra de rajoles brutes i desgastades. Després de fer una última ullada, plena d'escepticisme, a les agulles del rellotge, va deixar-ho estar amb un esbufec. L'evidència havia aparegut abans que la seva maleta: havia perdut el tren. Quinze segons després, la cinta transportadora —amb una delicadesa insultant— feia arribar una bossa a les mans de Maurice Bonnard.

Les traces del pinzell havien marcat els seus passos. No recordava què havia despertat el primer impuls de pintar; potser havia estat el paisatge esclatant de les vinyes de Bordeus que, de la mà de l'avi, havia omplert de fascinació els seus estius

d'infantesa. O potser havia estat la mateixa grisor industrial de Lió, el que l'havia empès a buscar la bellesa en un tros de tela? Fos quina fos la raó, el cas és que els trenta-dos anys d'en Maurice desprenien olor d'aiguarràs.

La llavor de cada nova obra li brotava sempre de l'estómac; un petit pes s'instal·lava a les seves entranyes i els dies i la inquietud s'encarregaven de gestar-lo fins a convertir-lo en plom. Aleshores, el desig de desfer-se d'aquell pes es convertia en una necessitat incontenible i, durant setmanes, els seus ulls de color mel no veien més enllà del llenç; era el bull de la plenitud que, bategant-li amb força a les temples, li demanava de desbordar-se entre els dits. Així, el món multiplicava les seves possibilitats, es feia més brillant, més despert als sentits, i no podia renunciar a atrapar-ne la flama. Però el repte, tard o d'hora, sempre acabava per tornar-se contra ell: obcecat pel desig de perfecció, s'hi entregava amb tot el fervor i la tenacitat amb què no s'atrevia a viure. Funàmbul de la línia que separava la vida de l'abisme, en Maurice sempre acabava per preguntar-se si el que havia cregut una benedicció no havia resultat ser una condemna.

La imatge que el va rebre just en creuar la porta de la terminal va aturar-lo en sec: desenes de persones en fila índia ocupaven gairebé tota la vorera a l'espera d'un taxi. S'ho hauria d'haver imaginat. Era un dimarts qualsevol... però era París. París... altra vegada. Vuit anys després. Tan sols posar-hi els peus i ja havia sentit de nou aquell ofec. Va pensar en girar cua i marxar altre cop a la seva caseta perduda a la riba del Dordonya, a

Asques, on no l'emprenyava ningú i podia dedicar-se a pintar. Però, i la galeria? L'esperaven. Havia de ser-hi a les sis. Després de constatar que, com més s'ho pensava, més s'engrandia la cua, va afegir-se a la multitud, resignat, silenciós.

I, llavors, va sentir que tothom li era hostil. La nena pèl-roja de les cues —una més amunt que l'altra— que baladrejava per cinquena vegada *À la claire fontaine* tot intentant cridar l'atenció de sa mare, que mirava el mòbil una mica farta; l'executiu de més de cinquanta que, amb un bon tou de gomina i una pentinada estratègica, intentava dissimular una severa calvície mentre continuava amb el posat de jove perdonavides. Tothom. Ningú no es fixava en ell, però li semblava que en cadascun d'aquells rostres hi havia escrit un retret, l'amenaça de la culpa —la seva història. I va acabar per fer allò que havia fet, de manera intermitent, al llarg dels cinc anys que havia estudiat Belles Arts a París: inspeccionar el seu voltant i assegurar-se que... no, l'Hélène no hi era. «Demà... demà», li havia dit ell molt abans, feia massa temps. I es va sentir alleugerit i alhora realment absurd, i va pensar que no suportava París perquè creia que tot li parlava i que els records s'encarnaven en llambordes, taxis, nenes amb cues.

A la fi va tocar-li el torn. Un home panxut abrigat amb un jersei gris ple de borro va agafar-li la bossa i va encabir-la de males maneres al maleter, sense ni tan sols haver-lo saludat. En Maurice va dedicar-li una mirada de reprovació, però no li va dir res; tampoc no esperava trobar-se amb més cordialitat de l'habitual.

Desencantat del paisatge, va fer un enèsim repàs a la seva última col·lecció: *Soliloquis. 2008*. Encongits i intangibles, encabits dins dels límits d'un catàleg, sense la possibilitat de distingir en profunditat els materials, les textures i els subtils canvis de color, els seus quadres perdien molt del seu caràcter. La pintura s'havia de tocar, de sentir, d'olorar i, a més a més, visualitzar; si no, era com un somriure buit.

Va mossegar-se, nerviós, un repeló que tenia a la mà dreta. Era conscient que anava a la galeria a la desesperada; necessitava, com fos, que es decidissin a exposar els seus quadres, perquè de l'herència de l'avi ja quasi no li'n quedava res. L'avi... No, no volia pensar-hi ara. Havia d'arribar a Montmartre convençut de qui era i del que pintava, sense negrors d'ànima que el delatessin gaire. Però li costava tant, fer aquell paper! De fet, no se n'havia acabat mai de sortir del tot... I així li anava.

Va tancar el catàleg i va recolzar el cap a la finestra. Un rínxol va caure-li al front per pessigollejar-li les pestanyes; li molestava cada cop que parpellejava, però li va fer mandra apartar-se'l. El desencís dels voltants de l'aeroport trigava a desaparèixer. La seva grisor era ben bé com una amenaça permanent de pluja.

Dos minuts abans de les sis, el taxi va deturar-se davant la porta de vidre — ara opaca per les pàgines de *Le Monde* que la resguardaven dels estralls de les obres— de la galeria Martin-Desvals. En Maurice va trucar al timbre i va deixar anar un

sospir d'alleujament; la impuntualitat no hauria estat pas la millor carta de presentació. Tampoc no ho era comparèixer amb una bossa de viatge i vestit de muntanya, però haver passat per la pensió, tot i que no li quedava gaire lluny, li hauria suposat un retard fatal. Confiava que les paraules de recomanació d'en Pierre fossin més efectives que les seves xirruques.

En Pierre!, es va dir amb un somriure. En Pierre havia estat la seva taula de salvació durant els anys de carrera, una taula de salvació que apareixia, ara sí ara no, en funció de no sabia ben bé què. Van asseure's junts el primer dia de classe i l'amistat va venir sola. I això que, ben mirat, no s'assemblaven gens: mentre que Maurice se sentia estrany i decebut per un ensenyament dogmàtic farcit de narcisismes d'artista, en Pierre ho relativitzava tot amb una facilitat sorprenent. Potser no li veia el pèl en setmanes, i de cop tornava a veure'l allà assegut, explicant-li que havia visitat no sé quines galeries, i que havia conegut a tanta i tanta gent... I, llavors, li parlava d'art, només d'art, durant hores —en Maurice recordava aquella conversa memorable sobre el paper determinant que tenia el color, com a modulador de les formes, en les diferents perspectives de la muntanya de Santa Victòria de Cézanne— per, de cop i volta, endur-se'l a fer una copa o a conèixer alguna de les seves amigues. Per al seu amic, l'art no era més que un joc; tan sols volia gaudir de la seva professió com si es tractés d'una afició perllongada, sense la transcendència ni la seriositat que en Maurice posava en tot; assaborir-la com un dels múltiples plaers que li podia oferir la vida. I el més curiós de

tot era que, amb el temps, era en Pierre el que havia acabat aconseguir viure de la pintura, i el que, des del seu càrrec de comissari en una important galeria de Berlín, tirava de contactes per intentar que en Maurice pogués respirar una mica.

—Monsieur Bonnard?

En Maurice, plantat encara davant la porta, es va girar d'un bot. Un home de la seva edat, vestit amb l'elegància informal d'uns texans i una americana de marca, va parar-li la mà, resolut.

—Sí, encantat —va respondre amb una encaixada—. Monsieur Desvals, oi?

—No, jo sóc monsieur Martin, l'altre soci. —I va obsequiar-lo amb un somriure blanc postís—. Ja sé que havia quedat amb ell, però ha hagut de marxar per un imprevist familiar... Però passi, no és quedi aquí dret... Veurà que està tot encara una mica cap per avall... Les obres, ja se sap. Sort que inaugurem aviat...

En Maurice va entrar rere aquell home amb passos grans per por de no poder seguir-lo. Hi havia alguna cosa en ell que el desconcertava; desprenia una energia inquieta, del tot corporal... Semblava més un entrenador de *spinning* que no pas un entès en art, va dir-se mentre feia una llambregada ràpida a l'espai: certament, la sala d'exposició encara era a mig pintar, amb dues escales rovellades a banda i banda i un corró sucat al pot de pintura. Mentre algunes galeries tancaven les portes, d'altres tot just n'estaven polint els marcs. Què ho feia, en Maurice no en tenia ni idea. Només esperava que la galeria

Martin–Desvals tingués prou embranzida com per confiar-li aquelles parets.

—Passi, passi al despatx —va dir monsieur Martin obrint la porta amb un gest ràpid.

—Sento presentar-me així —va fer en Maurice indicant la bossa i la indumentària—, però és que he tingut problemes a l'aeroport i no he tingut temps de...

—No pateixi, aquí estem acostumats a tractar amb artistes. Ja se sap...

Monsieur Martin va fer un petit gest amb la mà i va somriure. La línia que separava la voluntat de treure-li importància de la condescendència havia estat massa fina. En Maurice va optar per no dir res i asseure's a la cadira que el galerista li tenia preparada a l'altra banda de la taula.

—Perdoni el desordre; encara estem treballant en la inauguració i del despatx és de l'últim del que ens hem preocupat. —Una pila de papers s'amuntegava de forma caòtica al damunt de la taula—. De fet, tots aquests llibres —va assenyalar dues prestatgeries que tenia al darrere— són de l'antic propietari. Va jubilar-se i va dir que no els volia.

—No passa res —va respondre per compromís.

—Em va dir el meu soci que ve recomanat per en Pierre Lavigne, oi? —en Maurice va assentir amb el cap—. N'he sentit parlar molt, sé que li va molt bé per Berlín... Són amics, tinc entès.

—Sí, de la universitat. Des que és a Alemanya que no ens veiem gaire, però parlem sovint.

—Clar, és natural...

Un silenci neguitós va apoderar-se de l'ambient; la conversa no acabava de rodar i la incomoditat semblava ser mútua. A en Maurice, però, no se li acudia res per dir; no era gaire bo en això de reconduir converses. Monsieur Martin, en canvi, va preferir ensenyar altre cop les seves magnífiques dents, blanquíssimes, arrencades al mil·límetre. Mentre en Maurice es preguntava quants anys d'ortodòncia li devien haver costat, monsieur Martin va escurar-se la gola.

—Bé, si li sembla, podem fer un cop d'ull al catàleg.

En Maurice li va donar la seva col·lecció en miniatura. Aquest era el pitjor moment; ser jutjat. Més ben dit: ser jutjat per algú el criteri del qual no sabia si valia la pena. I haver-ne de dependre. Encara recordava la primera vegada que havia ensenyat el seu catàleg a un galerista de renom relatiu; el resultat va ser un fracàs. «Tens un estil especial, pintes realment bé. Però...» i aquí el senyor del bigoti minimalista va fer una pausa dramàtica, no tant per preparar-se el que havia de dir sinó —en Maurice ho va entendre de seguida— per gaudir d'aquest petit moment de poder. «No ets prou comercial per vendre gaire, ni tampoc prou transgressor com per convertir-te en un símbol contracultural. No m'interesses... I dubto que interessis al sector en general», va rematar amb indiferència de funcionari mentre remenava el sucre del cafè i li assenyalava la porta amb un cop de cap. Aquest havia estat el gran problema d'en Maurice: ser incapaç d'ubicar-se enlloc, ni en les majories ni en les minories. I, si bé el galerista estarrufat

no havia tingut raó del tot, el cert és que tampoc se n'acabava de sortir. L'autèntic solitari és aquell que no fa soroll, el falsament integrat...

Monsieur Martin va passar algunes pàgines i, entre ahàns ambigus i assentiments amb el cap, va apuntar:

—Sembla una obra... interessant. Com podríem dir-ne? Transgressora?

«Transgressora?», pensà en Maurice, horroritzat. «Fa més de cent anys, que la pintura és transgressora! De debò no se li acut res més per dir?» Va esperar uns instants, desitjant que monsieur Martin fes algun comentari menys vague, però en veure que no tenia intenció d'afegir-hi res, va decidir explicar-se ell mateix:

—Sí, m'agrada entendre-la com una obra enèrgica, matèrica; jo sempre la defineixo com un impuls treballat a consciència. Miri, si s'hi fixa, tot i que no pot apreciar-se gaire bé, en aquesta obra, *Primer soliloqui*, he utilitzat...

Un so impertinent va fer callar en Maurice. Era el mòbil de monsieur Martin.

—Oh, perdoni. Sí? Marcel! Com va tot? Com tenim tot el tema de... Sí, ho tindràs a punt? Bé, perfecte; perfecte, doncs. Per al dia divuit, sobretot, eh? Molt bé, doncs, ja em trucaràs. D'acord, adéu. Adéu.

Monsieur Martin encara va estar una estona més remenant el telèfon —potser consultant algun contacte, potser afegint alguna anotació a l'agenda— fins que, recuperant el seu somriure característic, va dir:

—Oh, ho sento molt. És que no falta gaire per inaugurar i... Bé, a l'últim moment, tot són presses.

—No es preocupi —va respondre automàticament en Maurice—. Bé, com li deia, a *Primer soliloqui* he utilitzat el fil de coure com a...

El mòbil va tornar a sonar. Monsieur Martin va fer rodar els ulls, contrariat. Tot seguit, va contestar la trucada.

—Marcel! Què passa? Estic amb un... Com? No, no, per al dia divuit, us vaig dir. No, estic convençut que no us vaig dir per al vint-i-vuit. —El seu to es va tornar brusc—. Escolta, em sembla que jo sabré millor que tu quin dia inaugurem, no? Marcel? Marcel, que em sents?

Monsieur Martin va apartar-se un moment el telèfon per mastegar un «disculpi'm» a en Maurice, que va constatar exasperat com aquell home sortia del despatx i el deixava amb la paraula a la boca.

«Ho sento», «perdoni», «disculpi'm»: aquestes eren les expressions, afectades i buides de contingut, que havien omplert els seus escassos cinc minuts de diàleg. Certament, no havia estat gaire; però amb tan sols aquesta estona en Maurice havia pogut constatar dues coses: que monsieur Martin era un snob i que, d'art, no en tenia ni idea.

Va deixar anar un sospir. Avorrits, els seus ulls van començar a voltar per la sala. «Del despatx és de l'últim del que ens hem preocupat»; era ben cert. No hi havia res que fes pensar que en aquelles quatre parets s'hi gestionaven inquietuds artístiques; semblava més aviat la rebotiga d'un supermercat.